

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXX

Kaina 15 c.

ANTRADIENIS — TUESDAY, BALANDIS — APRIL 27, 1976

Nr. 99

Portugalijos rinkimuose staigmenų nebuvo

Daugiausia balsų surinko trys antikomunistinės partijos

Lisabona. — Portugalijos rinkimuose staigmenų nebuvo, balsų pasiskirstymas nuo praėjusių metų balsavimo į stiegiamąjį susirinkimą nedaug kuo pasikeitė. Vakar buvo jau suskaičiuoti 97 procentai visų balsų, ir rezultatai rodo: socialistai surinko 35 procentus, liaudies demokratų 24 proc., konservatyvūs socialdemokratų 15 proc., komunistai 14 proc. Kiti po mažiau.

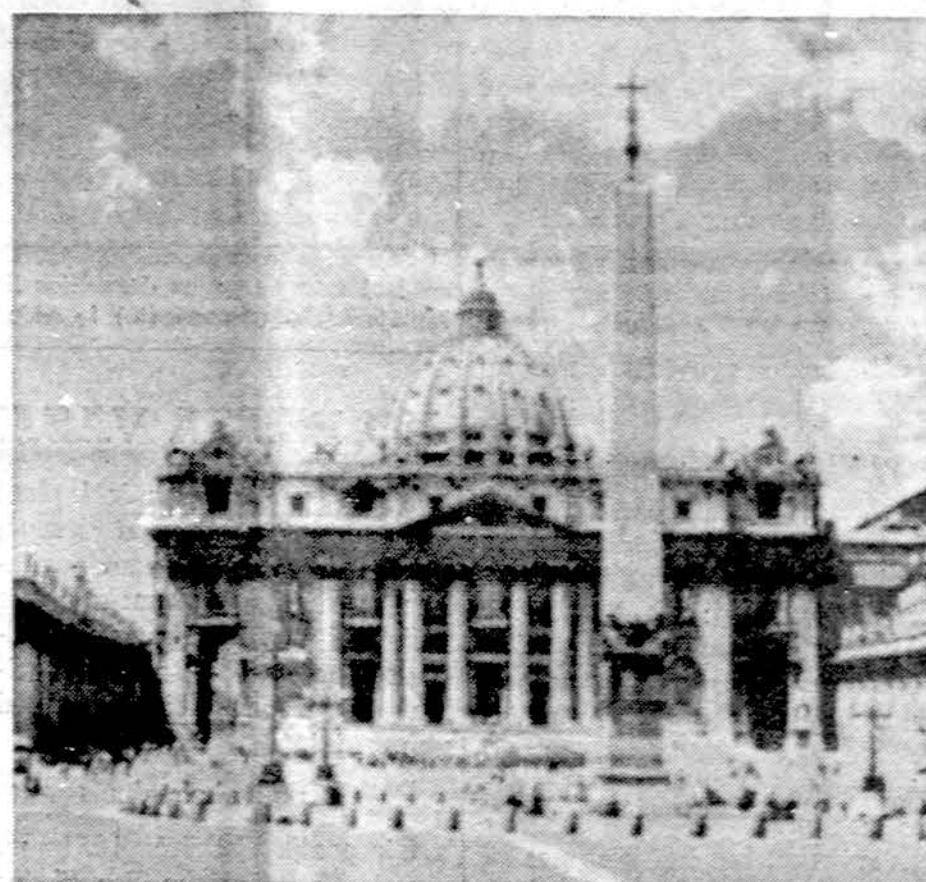
Socialistai gavo 3 proc. balsų mažiau, o komunistai 1,5 proc. daugiau, bet komunistams atiteko buvusios nedidelės prokomunistinės partijos liaudies demokratų judėjimo balsai. Pabėgėliai iš Angolos ir Mozambiko daugiausia palaikė liaudies de-

mokratų ir socialdemokratų. Socialistai kiek mažiau surinko svarbiausia, kad jie, būdami daugumoje, per mažai priešinosi komunistams ir dėl susidariusio chaoso labai nukentėjo Portugalijos ūkis, sako Milt Freudenheim, "Chicago Daily News" korespondentas.

Prezidentas gen. Francisco Costa Gomes sako, kad prezidento rinkimai bus birželio 27 dieną, bet jis jokiais aplinkybėmis nekandiduos. Pagal naują konstituciją prezidento valdžia yra didelė, prilygsta maždaug Prancūzijos prezidentui nuo de Gaulle laikų. Visai galimas dalykas, kad tai vietai kandidatuos socialistų vadas

Mario Soares.

Vyriausybė turės būti koalicinė. Socialistų svajonė sudaryti jiems vieniems kabinetą neišdėgė. Kalbama apie "valstybės gelbėjimo vyriausybę", vieningo darbo valdžią, nebūtinai koaliciniais pagrindais, bet perrenkant tinkamus tam žmones iš įvairių partijų, neišskiriant nei komunistų. Sunkumų sudaryti valdžią bus daug, kai tas pats Soares nenori bendradarbiauti su komunistais arba su labai konservatyviais. Nesutaria jis nei su liaudies demokratų vadu Francisco Carneiro. Judvieji partijos, turėdamos beveik 60 proc. atstovų, galėtų valdyti, bet vargiai tas bus įmanoma padaryti.

Šv. Petro aikštė Romoje

"PIRMĄ KARTĄ PAJUTAU ŠVENTĖS DŽIAUGSMĄ"

Iš ok. Lietuvos išvykusio dailininko Vl. Žiliaus žodis per Vatikano radiją

Vatikanas. — Per Vatikano radijo lietuvišką valandėlę į Lietuvą kalbėjo neseniai iš ok. Lietuvos ištrūkęs dailininkas Vladas Žilius ir pasakė, kokį įspūdį jam paliko Velykos Romoje:

"Šiandien, savo gyvenimo pusiaukelėje, pasimetus marga spalvų pasaulio minioje, čia Romoje pirmą kartą savo gyvenime patyriau tikros šventės džiaugsmą. Mačiau tūkstančių tūkstančių žmonių veidų, susikaupusių šventinėje rimtyje, žmonių — su tikru džiaugsmu širdyje šį Velykų rytmetį užpildžiusių šią milžinišką šv. Petro aikštę, kad dalyvautų šv. Mišiose, kad būtų šventoje Tevo palaiminti ir šį žodį, turtus žmogaus širdies ramybei ir taikai.

"Mačiau bazilikos kupolo aukštybėje besisupantį didžiojo varpo siluetą, jo skardus gaudesys skrido bekrasėje dangaus mėlynėje, skelbdamas šventę pasauliui.

"Mintyse dar tik vakarykštę praeitį skaudžiai priminė šiurpius prievartos ir žmogaus pažeminimo paradus Raudonojoje aikštėje. Tankų žlegesys ir lojantis nužmogintos kariaunos st. gavimas taip pat skelbia pasauliui "šventę" — laukinę tautų pavergimo šventę.

Viena. — Iš Rusijos į Vieną kaip emigrantas atvyko beletistas Anatoly Gladilin ir džiaugėsi, kad laisvajam pasauliui jis galės rašyti kaip norės. Po Stalino periodo kuri laiką jis buvo pasidarys populiarus, bet cenzūra greit jį prigriebė, ir jis turėjo nutilti.

Kinija nesuinteresuota Amerikos ginklais

Washingtonas. — Iš Pekino grįžusi devynių kongresmanų delegacija pasakoja, kad kinai nesuinteresuoti su Amerika sudaryti gynybos sutartį arba pirkti ginklus.

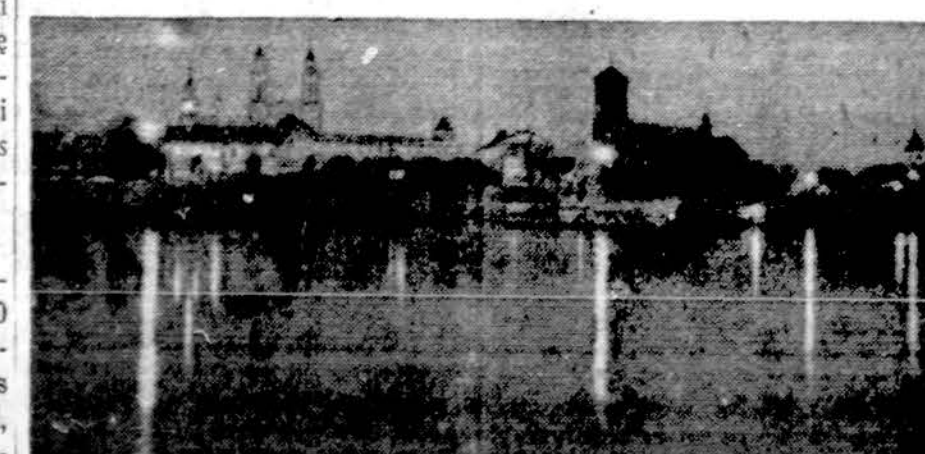
New York. — Mobil Oil kompanija privačiu būdu palaiko kontaktą su Vietnamo valdžios žmonėmis ir diskutuoja galimybe su jais kartu ieškoti naftos šaltinių Vietnamo vandenyne.

Sirijos prezidentas Hafez Assad su savo patarėjais Sirijos, Izraelio ir Libano sienų susikirtime

Išgelbėjo vėliavą nuo išniekinimo

Los Angeles. — Per beisbolo žaidynes tarp Chicagos Cubs ir Los Angeles Dodgers įvyko dramatiška scena, kai du radikalai žaidimų aikštėje pertraukėlės metu norėjo sudeginti Amerikos vėliavą, bet čekagieškis žaidėjas Rick Monday spėjo pribėgti ir iš jų vėliavą atėmė. Publika, 25, 167 žiūrovai, jam sukėlė milžiniškas ovacijas, o Dodgers vadovybė vėliau parašė padėkos raštą.

(Prieškarinė V. Augustino nuotrauka) Kauno senamiesčio žiburiai

Romo Kalantos savaitė

Gegužės 14 dieną suena ketveri metal, kai jaunuolis ROMAS KALANTA Lietuvoje, Kaune, skęsdamas ugnyje, reikalavo Lietuvai laisvės ir dėl jos mirė.

Gegužės 18-19 d. d., laidojant didvyriškai mirusį, dešimtys tūkstančių jaunuolių Kaune, nešdami tautines vėliavas, kartojo ir kartojo velionio mestą šūkį: "Laisvės, laisvės Lietuvai!"

Visuomenė, ypač jaunimas, kviečiama viešai prasmingai paminėti šiuos įvykius.

Vyriausios Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

Demonstrantai sovietinio saugumo pareigūnų buvo žiauriai mušami, areštuojami ir teisiami. Po to, Kalantos pavyzdžiu, deginasi dar 10 žmonių. Šiems didvyriškiems žygiams prisiminti ir aukoms pagerbti 1976 gegužės 9-15 SKELBIAMA ROMO KALANTOS SAVAITĖ.

Už ir prieš B-1

Indianapolis. — Prez. Fordas rinkiminėje kampanijoje minėjo, kad B-1 bombonešis bus gaminamas, juo Amerika bus apginkluota, nes pastoviai įrengtomis raketinėmis bazėmis karo atvejų negalima pilnai pasitikėti, jas priešas gali sunaikinti, kai judančių lėktuvų ne. Panašiai kalbėjo ir gynybos sekretorius Donald Rumsfeld. Norima jų pastatyti 244.

Priešingai kalba sen. William Proxmire (dem., Wisc.). Jis išsiginčijęs nepaprastai aukštų kainų tam bombonešui. Pradžioje buvo skelbiama, kad visa programa kainuos 35-40 bil. dolerių, o dabar jau kalbama apie 83 bil. dolerių.

Kinai duos ginklų Egiptui nemokamai

Kairas. — Egipto viceprezidentas Hosni Mubarak, grįžęs iš Pekino, džiaugiasi, kad Kinija padės jiems ginkluotis, duos ginklų ir jų dalių tiems ginklams, kuriuos buvo pirkę iš Rusijos. Dar daugiau: kinai suinteresuoti erzinti sovietus, ir pažadėjo duoti visa tai nemokamai. Duos ir tokių ginklų, kurių Egiptas nepašė, atsisų ir savo instruktorius, suteiks ekonominės pagalbos ir viso kito, ko Kairui reikia.

Berlynas. — Vienintelis Vakarų Berlyno Spandau kalėjimo kalnys Rudolf Hess sulaukė 82 metų. Buvęs Hitlerio bendradarbis, nuteistas visam gyvenimui, Amerika, Britanija ir Prancūzija norėtų amnestuoti ir išleisti, bet ketvirtas sąjungininkas, Sovietų Sąjunga, nenusileidžia.

Jeruzalė. — Izraelio užsienio reikalų ministras Yigal Allon atidėjo savo kelionę į Ameriką. Iškilę sunkumai vyriausybėje dėl įvykių vakariniame Jordano krante sudaro pavojų koalicinei vyriausybei ir dėl jų jis negali išvykti iš krašto.

Detroitas. — Balandžio vidury naujų automobilių pardavimas, palyginus su praėjusiais metais, pakilo 70 proc.

Washingtonas. — Amerikoj moterų procentas yra 51,3, arba skaičiai 5,6 mil. jų daugiau negu vyrų.

Washingtonas. — Amerikoj nuo bičių įgėlimo miršta du kartus daugiau žmonių negu nuo gyvačių. Yra žmonių alergiški bičių nuodams.

Pekinas. — Kinija sako Szechwan provincijoje išgręžusi 20,000 pėdų gylio į žemės gilumą ir užtikusi naftos.

San Francisco gyventojai pavargo

San Francisco. — Apskaičiuojama, jog 95 procentai šio miesto gyventojų reikalauja, kad būtų imamas griežtesnis priemonių prieš streikuojančius miesto tarnautojus. Streikuoją jau keturias savaites. Nevažinėja autobusai, tramvajai, nevežama šunklės, ir gyventojai nuo to pavargo.

Mirė sovietų maršalas Grečko

Maskva. — Besiruošiant gegužės 1 paradams, mirė tas, kuris paprastai tokiais progomis grasindavo Vakarams — maršalas Andrej Grečko, 72 metų, karo ministeris, kariuomenės vadas ir politinio biuro narys nuo 1973. Mirė vakar, staiga. Tass, pranešdamas apie jo mirtį, neminėjo priežasčių. Dar penktadienį jis susitiko su Mozambiko karine delegacija, vadinas, buvo sveikas.

Grečko buvo laikomas pačiu

Andrej Grečko

kiečiausiu iš komunistų karių, be mažiausio pasigallėjimo liepes sutriuškinti 1953 Rytų Vokietijos sukilėlius, paruošęs armijų invaziją į Čekoslovakiją. 1966 jis viena proga yra rašęs: "Vienintelis karas, kuriam mes turime ruoštis ir jį laimėti, yra atominis karas". Jis reikalavo ir gavo visus įgaliojimus suorganizuoti atominių raketų sistemą ir tam pinigų negailėjo. Pasakui pradėjo didinti rusų karo laivyną, aviaciją ir atvirai ruošėsi dominavimui pasauly.

KALENDORIUS

Balandžio 27: Kastoras, Zita, Gotartas, Aušra.

Balandžio 28: Vitalis, Valerija, Vygantas, Vaiga.

Saulė teka 5:54, leidžias 7:43.

ORAS

Daugiausia saulėta, kiek šilčiau, apie 58 laipsniai.

Organizuos pagalbą Italijai

Houstonas. — John Connally, buvęs Texas gubernatorius ir išdo sekretorius, žada suorganizuoti didesnio masto antikomunistinę organizaciją, kuri turėtų moraliai ir materialiai padėti Italijai ir kitoms pietinės Europos šalims atsilaikyti nuo komunistinės grėsmės.

North Wilkesboro, N.C. — Policija apsupo ir suėmė 250 žiūrovų, stebėjusių gaidžių kautynes. Tokios rūšies pramogos laikomos žiaurios ir baudžiamos, kurie jas organizuoja ir žiūrėdami remia.

KELIAS Į SVEIKATĄ

NESIEGTI IR SVEIKTI PAJĖGUMO UGDYMAS
JONAS ADOMAVICIUS, M. D.

KELIAS Į SVEIKATĄ, 1601 West Garfield Blvd., Chicago, Ill. 60636

CUKRALIGĖ IR JOS TVARKYMAS

Cukraligės tvarkymas didžia dalimi priklauso nuo paciento prisilaikymo reikiamo maisto.

Thomas G. Skillman, M.D.

Jau pernai rudenį cukraligė šiame krašte pasidarė trečiaja giliausia šio krašto žmonėms. Ja savų žmogūdiškumui pralenkia tik širdies kraujagyslių ligos ir vėžys. Ši mediciniška tiesa prabudino iš snaudulio daugelį gydytojų, kurie buvo bėmę, kad cukraligė (diabetis mellitus) jau baigiama pažaboti. Tačiau šia priešlaikų paneigė šiame krašte veikianti cukraligės reikalams tirti komisija (National Commission on Diabetes). Jos surinkti duomenys atidengė treją tiesą cukraligės reikalui: 1. Cukraligė kankina dabar 10 milijonų amerikiečių. Tai sudaro penkis nuošimčių visų gyventojų šiame krašte. 2. Nuo 1965 m. iki 1973 cukraligės susirgimai pagausėjo 50 proc. 1974 m. amerikiečių tarpe užregistruota 600.000 naujų cukraligės susirgimų. Tai daugiau negu pusė milijono. Susirgimai cukraligės kiekvienais metais pagausėja šešias nuošimčiai. Tas toks gausėjimas tvirtina, kad cukraligė sergančiųjų skaičius padvigubėja kas penkioliki metai. 3. Apskaičiuotas gyvenimo ilgis cukraligės sergančiųjų yra trečdaliu trumpesnis, palyginus su bendru žmonių gyvenimo ilgiu. Nepamiršime, kad cukraligės komplikacijos, kartu su cukraligės einantieji negerumai, gali daugiau miršinti žmonių, kaip patį cukraligę. Įkime tokius faktus: cukraligė negaluoja jantieji gali įksti ligą susirgti net 17 kartų dažniau, palyginus su šiais žmonėmis. Jie penkis kartus dažniau yra linkę susirgti gangrena, du kartus tokie dažniau apturi širdies ligas.

Iš 300.000 kasmet šiame krašte mirstančiųjų nuo cukraligės, tik 38.000 miršta tiesiogiai dėl tos ligos. Kiti 262.000 miršta dėl apturtų cukraligės komplikacijų. Taigi, cukraligė nėra juokas ir mums juokauti ją negaluoja neverta kiekvieno atveju. O kaip, ir dar kaip mūsikiai pro pirštus žiūri į cukraligę — net graūdu darosi. Nesilaiko sergantieji dietos, o ji yra svarbiausias vaistas šioje ligoje. Tik kai paskutinioji užklumpa, kai jau laikas dėl cukraligės eiti į kabiną, mūsikiai ima veržtis į ligonines. Taip ir baigia perankstybai savas dienas nepajėgiantieji gydytojo nurodymų prisilaikyti cukrininkai (diabetikai).

Gydytojų darbai cukraligės reikalui

Ohio valstybiniam universitetui dirbąs cukraligės reikalų žinovas profesorius gyd. G. Skillman šitai aptaria gydytojo elgseną cukraligės reikalui. Cukraligėi gausėjant, gydytojas ima galvą sukti, kaip jam reikia tą ligą gydyti ir kaip ilgai laikui ją sutvarkyti — sukontroliuoti.

Išvairūs tyrimai yra galimi cukraligės sukti, bet daugumas gydytojų naudoja tyrimą vadinamą cukraus pakentimo tyrimą (glucose tolerance test). Tai išgerimas gliukozės (tai toks cukrus) skysčio ir po to laikotarpiais tiriant kraujyje cukraus kiekį per eris valandas. Toks tyrimas dabar kainuoja 15 dolerių. 56 proc. visų praktikuojančių gydytojų ir gydančių cukrininkus šį tyrimą laiko geriausiu ir pirmuoju tyrimu cukraligės suktimui. 25 proc. tokių gydytojų mano, kad daug paprastesnis tyrimas: vien tik nor

maliai pavalgus už pusvalandžio kraujo tyrimas, cukraus kiekį nustatant, yra vartotiniausias būdas cukraligę sukti. Toks tyrimas yra daug trumpesnis ir kainuoja tik 4-5 dolerius. Toks tyrimas medicinoje vadinamas pavalgus kraujyje cukraus nustatymu (postprandial blood glucose test). Pagaliau yra 17 proc. ūkių cukrininkus gydančių gydytojų, kurie mano, kad geriau yra tirti ant tuščios kraujyje cukrų (fasting blood glucose test). Kaip tikrumoje geriausiai turėtų gydytojas pasiegti, cukraligę sukti? Štai kaip reikia elgtis šiame reikale. Gyd. Skillman pataria sekančiai orientuotis cukraligės suktimui. Visi trys minėti cukraus kiekio kraujyje nustatymo būdai turi savo vietą ir vertę.

Tyrimai cukraus kiekiui kraujyje sukti

Jei pakartotinai padarius ant tuščios kraujo tyrimą cukrui sukti (fasting blood glucose test) susekamas didelis cukraus kiekis kraujyje, tolimesnių tyrimų galima nedaryti. Atsimintina, kad minėti ant tuščios ar pavalgus (postprandial) kraujyje cukrų tiriant galima rasti jo normalų kiekį, sergant žmogui cukraligę. Todėl esant įtarimui ar kokiam neaiškumui, visada reikia pada-

Danutė Runimaitė ir akt. Alfars Brinka Lietuvių sodyboje, Chicagoje, vaidina Kviringo Runimo vaidelį apie grįžtančius iš Sibiro.

Nuotr. M. Nagio

ryti tris valandas trunkantį minėtą cukraus pakentimo tyrimą (glucose tolerance test). Kartą cukraligę susekus, reikia nustatyti jos stiprumą. Dauguma gydytojų vadovaujasi kliniškai ligos reiškiniais; daug vandenį gerimu, svorio numetimu, silpnumu, dideliu troškuliu, dažnu šlapinimusi. Antras kelias orientavimuisi apie cukraligės stiprumą yra minėti trys cukraus kraujyje tyrimų duomenys. Kuris šiuo reikalu tyrimas yra svarbesnis — gydytojų nuomonės vienodai pasiskirsčiusios yra. Gyd. Skillman sutinka, kad ligos reiškiniai yra svarbiausias nurodymas apie cukraligės stiprumą. Antras nurodymas, pagal jį, yra ant tuščios kraujo cukraus tyrimas.

Tinkamas maistas — geriausias vaistas

Dauguma gydytojų (net 93 proc.) sutinka, kad maistas yra geriausias vaistas cukraligėi. Nežiūrint kitokios pažangos cukraligės gydyme, maistas — diabetinė dieta palieka svarbiausią vaistu diabeto gydyme. 95 proc. gydytojų skiria savo cukraligę negaluojuosiems pacientams (daugiau kaip jų trims ketvirtadaliams) atitinkamą maistą. 81 proc. gydytojų tvirtina, kad jie visiems savo cukrininkams priskiria diabetinę dietą. Išsina, kad šiame krašte kartinis akmuo cukraligėi tvarkyti yra maistas.

Zinoma, kad tam tikra dieta ne visais cukraligės atvejais tinkama — pakankamai veikia. Ir štai dėl ko. Čia sekančiai tiesa

turi atsiminti visi lietuviai, cukrininkai. Nors 81 proc. gydytojų kiekvienam savo cukrininkui pacientui priskiria dietinį maistą, tik 3 proc. gydytojų tiki, kad visi jų pacientai reikiamai tokiu maistu prisilaiko. Mat, neprisilaiką gydytojo patarimo pacientai neturi „policininko“ savo širdyje — savo asmenybėje. Išėjo iš gydytojo rankos — ir eina savu keliu, visai nebedami — neprisilaikydami reikiamo cukraligėi tvarkyti maisto. Panašiai jie elgiasi ir religijos srityje: eina savo keliais, visai nebedami Dekalogo ar Bažnyčios prisakymų. Laužomi doros dėsniai, nepildomi mediciniški paliepimai, nes žmogus dar neturi savos asmenybės pajėgiančios paklusti gerui. Iš čia blogis pasaulyje, iš čia nesilaikymas gydytojo patarimų, nors už juos pacientas apmoka savo prakaitu.

17 proc. gydytojų tiki, kad trys ketvirtadaliai jų pacientų laikosi nurodyto jiems maisto cukraligėi tvarkyti. Bet yra ir laimingesni gydytojai: net 42 proc. jų tiki, kad nuo pusės iki trijų ketvirčių jų pacientų pildo nurodymus cukrininkams skirtu maistu reikale. Gyd. Skillman, cukraligės žinovas, tvirtina, kad maistas cukrininkams yra labai svarbus reikalas, bet irgi žinomas faktas, kad mažai kas iš cukrininkų jo prisilaiko. Taigi, nepakanka čia gero gydytojo, reikia dar ir neblogo paciento. Tik tada cukraligė sergantieji apturs šiu dienų medicinos pajėgumui atsakančių pasėkų.

Kodėl pacientai nepildo gydytojo nurodymų

Daugumas gydytojų tvirtina, kad pacientai neklusio jų nurodymų dėl to, kad jie yra taip nusiteikę — taip jie atsineša link savo ligos. Sakoma, kad 53 proc. gydytojų kaltina pacientus paskatinimo (motivation) nebuvimu; 18 proc. gydytojų mano, kad cukrininkai paprastai tiki, būk dieta jiems jų ligoje yra nesvarbi. Matom, kad visur čia kaltas yra žmogaus netapimas žmogumi — savo asmenybė, dar nepaugimasis iki tikro žmogaus. Malonu čia priminti apie lietuvių-lietuvių pakentimą nepatogumų atsiekimui tolimesnio gėrio. Lietuvis ejo mokslus vargdamas, nes žinojo pasieksis geresnių dienų. Jis elgėsi kaip asmenybė brandus asmuo kad elgiasi: pakelia laukinus negerumus dėl pasiekimo ateityje gėrio. Taip elgiasi kiekvienas asmenybė-žmogumi tapes asmuo. Nepakelia nė mažiausio negerumo tik suaugęs kūnu, o asmenybė dar vaiku liks žmogus. Taip dedasi visur, visada — neišskiriant ir cukraligės dietos prisilaikyme. Pamato toks asmenybė nestiprusis kita valgant — ir jis neiškenčia — sulaužo gydytojo patarimą. Taip elgiamasi visose kitose srityse, įskaitant pakentimą kito nuomonės, patarimų artimui, negaujant sau naudos... Tik asmenybė bei jausmais subrendę žmonės įstengia visur ir visada žmoniskai elgtis. Už tai nesibaigiančiai idomi lieka Ann Landers kolumna Sun Times dienraštyje — ji išimtinai jausminiais netobulumais gyva: žmonės domisi kitų menkumu, savyje nepastebėdami rasto — kitame įžiūredami dulkelę.

Nepažįstama ir antra pinigų pusė: diabetikai kartais nepildo gydytojų nurodymų maisto reikalo dar ir dėl to, kad jiems gydytojas neišaiškina pakankamai. Vienas iš penkių gydytojų mano, kad menkas pacientų paklusnumas remiasi menku gydytoju su pacientu bendradarbiavimu. 11 proc. gydytojų tvirtina, kad pacientai nebūna reikiamai instruktuojami apie jų valgti cukraligės ligoje. 10 proc. gydytojų mano, kad diabetinė dieta yra persunkti išpildyti ciliiniam pacientui. Daugiau tuo reikalu — kita karta.

ISVADA. Tvarkykimės visi: gydytojai ir pacientai — tik tada šiandieninės medicinos pažanga kuo geriausiai padės abiem

Dvi gerus darbus darandios lietuvės Lietuvių sodybos pažmonyje: Marija Lukoševičienė (k.) ir Aldona Ankinė. Nuotr. M. Nagio

KO REIKIA VASARIO 16 GIMNAZIJAI

I JAV yra atvykęs ir lankosi miestuose, kur daugiau lietuvių gyvena, Vasario 16 lietuvių gimnazijos direktorius Vincas Natkevičius. Iš jo pranešimų ir pokalbių sužinojome, ko šiuo metu reikia tai vienintelei lietuviškai gimnazijai.

Išsikūrimas ir augimas

Gimnazija išsikūrė 1951 m. vasario 16 d. iš nieko. Per 25-rius metus ji išgijo plotą vokiečių žemės su pastatais, išleido 82 abiturientus, iš kurių jau 9 yra su daktaro titulu, ir 250 asmenų su mažąja abitūra (baigusių 6 gimnazijos klases). Ją išlaikė po platų pasaulį išsibarsę lietuviai savo aukomis ir Vakarų Vokietijos valdžia, kuri nuo 1964 m. duoda po pusmilijonių markių. Gimnazija niekad neturėjo pakankamai pinigų. Dažnai jų trūkumas neleidė galo su galu sudurti. Tai nuolatino vargo mokykla. Bet ji augo. Huettensfelde sena pilis buvo vienintelis mokyklos pastatas. Mokiniais gyventi buvo pastatyti mediniai barakai. 1972 m. pastatytas moderniškas pastatas mergaičių bendrabučiui. 1975 m. jau baigtas mūrinis mokyklos pastatas, kuriame yra klases ir mokytojų butai. Mediniai barakai nugriauti. Berniukų bendrabutis įrengtas sename pilies pastate. Visas gimnazijos turtas — žemė ir pastatai — kelių milijonų dol. vertės.

Ko dabar reikia

Trūksta mokinių. Jų skaičius sumažėjo iki 60. Mažėjimas vyko kasmet palaipsniui. Todėl jau praėjusiais metais buvo susirūpinę tuo reikalu. Buvo ieškoma ir laukiama mokinių iš užsienio: Kanados, JAV, Pietų Amerikos. Atvyko keletas. Tuo atvilgiu latvių gimnazijai, esančiai Muens-terterje, sekasi geriau, nes tik iš Kanados atvyko 20 mokinių. Atrodo, kad lietuviai mažiau pasinaudoja savo vienintele lietuviškai gimnazija. Tad direkt. V. Natkevičius uždavinys — surasti mokinių. Jei nebus jų surasta, jei mokinių skaičius ateinančiais mokslo metais nebus pakeltas iki 70, Vakarų Vokietijos valdžia nebeduos pašalpos, be kurios savo aukomis nebus galima gimnaziją išlaikyti. Lietuvių aukos sudaro mažiau kaip trečdalį būtinų gimnazijos pajamų.

Būti ar nebūti

Atrodo, jog per 25-rius metus Vasario 16 gimnazija pasiekė tą, iš kurio nebėra vilties egzistuoti. Todėl direkt. V. Natkevičius bando šią sunkią problemą

pusėm. Taip reikia visiems elgtis visose srityse. Žmogaus žmogui tapimas šiandien yra būtina sąlyga jo laimingam gyvenimui.

PASISKAITYTI. Medical Opinion, Volume 5, No.4 April 1976

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET TEL. — GA 4-7252
RADIO IR STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
IDEALUS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJŲ APARATŲ
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

išspręsti. Žinoma, jis vienas negali to padaryti, nes tik nuo mūsų priklausoma, ar mes duosime Vasario 16 gimnazijai mokinių, ar numosime ranka ir paliksime vienam direktoriui spręsti vegetuoti ar pasakyti „gana“, uždaryti gimnaziją ir palikti V. Vokietijai žemę su visais pastatais.

Mokykla gera ir nebrangi

Vasario 16 lietuvių gimnazija gera mokykla. Joje mokytojai su atitinkamu išsimokslinimu, cenzuoti. Visi dalykai dėstomi lietuvių kalba. Vokiečių kalbos išmokama tiek, jog gali stoti be egzaminų į bet kurį universitetą. Anglų kalbos išinama ta pati amerikiečių ar Kanados mokyklų programa. Matematikos išinama daug daugiau kaip amerikiečių mokyklose. Tik mokyklos sistema skiriasi: amerikiečių mokykla la pragmatinė (daugiau taikoma praktiškam gyvenimui), o Vasario 16 — Europinės kultūros, daugiau idealistinė. Jei amerikiečių mokykloje nėra auklėjimo, tai lietuvių mokykla tokia, kokia buvo Lietuvoje, arba kokia vyrauja Vakarų Europoje. Pati mokykla yra bažnytkaimyje, Huettensfelde, toli nuo didmiesčių, uždaras, iš kurios be leidimo mokiniai neišeina. Už mokyklą ir bendrabutį su maistu per mėnesį reikia mokėti tik 70 dol. Kelionė lietuvių nėra brangi, ypač tiems, kurie skrenda iš Toronto (Kanados). Prisimenant, kad amerikiečių privačiose mokyklose mokame tik mokslo pinigų per metus tūkstantį ar daugiau dolerių, tad Vasario 16 gimnazija ne tik prieinama, bet ir nebrangi. Tėvai turėtų gerai pasvarstyti, ar nebūsimokytų ne tik lietuvių kalbą, tu verta leisti vaikui į lietuviškąją gimnaziją, kur mokinsis gerai bet ir vokiečių bei anglų.

M. Stonys

— Sakoma, kad gyvatė barškuoja, jeigu prisiprįsta, tiek įpyksta, jog kanda patį save. Iš tikrųjų čia ir yra tai, kas yra neapykantos ir pagiežos puselelėjimas savyje — paties savęs kandimas. Mes manome kenkia kitiems, puselelėdami tuos piktnus bei neapykantas, — tačiau didesnė žala esti mums patiems.

— E. Stanley Jones

WINDERS MEDICAL ARTS.
3213 W. 63rd Street
Tel. WA 5-4787

PRISTATYMAS NEMOKAMAI
Mes patefonuosim jūsų gydytojai

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1467 So. 49th Court, Cicero
Val. ir kv. 10-12 ir 6-7 vak.
T. klaid. ir kv. 10-12 ir 6-7 vak.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

4545 WEST 63RD ST., CHICAGO, ILL. 60629. Tel. LU 5-6699
Second Class Postage paid at Chicago, Illinois. Published daily, except Sundays, Legal holidays, days after Christmas and Easter, by the Lithuanian Catholic Press Society.

Subscription Rates: \$28.00 — Chicago and Cook County, Illinois. Elsewhere in U.S.A. \$28.00, Canada \$28.00, Foreign Countries — \$29.00.

Pastis išlaikyti mašiną, patvirtinti už gautas prenes ratas nesulaukiant. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adresu, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada skaitytojas yra užsėjęs.

"Draugo" prenumeratės kainos ir anksto mokėjimai			
	metams 6 mėn. 3 mėn. 1 mėn.		
Chicago, Cook, Ill.	\$28.00 \$15.00 \$10.00		
Kanadoje	\$28.00 \$15.00 \$10.00		
Kitur	\$28.00 \$15.00 \$10.00		
Užsienyje	\$28.00 \$17.00 \$11.00		
Savaitinis	\$18.00 \$10.00 —		

• Redakcija dirba kasdien 8:30 — 4:30, šeštadieniais 8:30 — 12:00.

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.

• Redakcija straipsnius taisyti savo nuožiūra. Nesunaudojti straipsnių, nesuagų, juos grąžinti tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

Tel. PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS
2858 West 63rd Street
AKIV. AUSU. NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akusieris ir moterių ligos Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building), Tel. LU 5-6446
Pirmia ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8004.

DR. VL. BLAŽYS
FLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue
Val.: pirmad., antr., ketvirtad. 6 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 1 iki 3 val.
Pagal susitarimą
Ofiso telef. VA 5-2670
Rezid. tel. WA1800K 5-3948

Tel. Ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street

Val. pirm., ketv. 1 iki 6 val. popiet.
Antr., penktad. 1-6, treč. ir šeštad. tik susitarus.

Dr. Ant. Radoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antr., penkt. 10-4; šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477; Rez. 246-2839

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Emodinės Ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą.

Rezid. tel. — GI 8-6873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSIERIA IR MOTERIŲ LIGOS GINEKOLOGINĖ CHIRURGIIJA
6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti: MI 2-0001.

Tel. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akiv. Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telef. PR 8-2220
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street

Pirmad., antr., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 3 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. FO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

Tel. 489-4441 — LO 1-4605
Jei neatsiliepiu, 561-1070

DR. K. A. V. JUCAS
ODOS LIGOS — CHIRURGIIJA
Ofs. tel.: 1002 No. Western Ave.
5214 No. Western Ave.
Valandos pagal susitarimą

V. telefonai 652-1631

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1467 So. 49th Court, Cicero
Val.: kasdien 10-12 ir 6-7 vak.
T. klaid. ir kv. 10-12 ir 6-7 vak.

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-8 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienius — 12-4 val. popiet.
Šeštadieniais 12-4 val. popiet.

Tel. RELIANCE 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvių gydytojas)
3925 West 59th Street
Val. pirmad., antr., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. popiet. ir 6-8 val. vak. Šeštad. 12-4 val. popiet. o trečiadieniais uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.
Ofiso tel. RE 7-1168; rezid. 324-2919

Ofiso HE 4-1818; Rezid. PR 6-9601

DR. J. MESKUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-oje ir Campbell Ave. kampu)
Val. pirmad., antr., ketvirtad. ir penktad. 8 iki 7 v. p.p. Tik susitarus

Tel. 778-6565

DR. VIDAS J. NEMICKAS
SIRDIES IR VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
Valandos pagal susitarimą

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KARASAITIS
7051 So. Washtenaw, telefon. 778-6766
Pritaikomi akiniai pagal gydytojų receptus

Didelis akinų rūmų pasirinkimas.
Val.: pirm., antr., penkt. 10-5:30.
Ketv. 1-8 v. Šeštad. 10-4 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

Telef. — 282-4422

DR. ROMAS PETKUS
AKIV. LIGOS — CHIRURGIIJA

Ofs. tel.: 111 NO. WARASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviškai)
2618 W. 71st St. — Tel. 732-5149
Tikrina akinis. Pritaiko akiniai su "Contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryti treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr., nuo 1-4 popiet. ir ketv. nuo 5-7 vakare.
Ofiso tel. 776-2880; rez. 445-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS

Adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso telef. RE 5-4410
Residencijos telef. GR 6-6417

Val.: pirmad., antr., ketvirtad. ir penktad. nuo 1 iki 3 val. popiet.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika ir moterių ligos
Ofs. tel. rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1233

Ofs. val.: pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2-4 val. ir kitu laiku susitarus

Ofiso tel. HE 4-2123, namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS

2454 West 71st Street
Val. pirm., antr., ketv. ir penktad. 2-6 ir 6-7 — 18 anksto susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3107 West 71st Street
Valandos: 1-8 val. popiet.
Treč. ir kv. 10-12 val. popiet.

Ofiso tel. 586-3166; namų 632-4550

DR. PETRAS ŽLIODA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 S. Narragansett Ave.
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7. Šeštad. pagal susitarimą

KOMUNISTŲ PRIEMONĖ LAIMĖTI

Pavergtųjų tautų atstovai (ABN-Cor.), kad "Europai greituose kraštuose susirūpinę komunistine veržla Vakaruose. Antibolševikinis blokas, kuris tent nematomas karas, paremtas savo būdu seka bolševikinę infiltraciją Vakaruose, kaip tik ir iškelia tą rūpestį, kuris šiandien garbinant komunizmą ir jo laisvą kiekvieną, norint išlaikyti kultūrą, civilizaciją, asmenų laisvę ir tautinius įsitikinimus. Tai ypač nuolat kelia Munchene leidžiamas žurnalas "ABN Correspondence", kurio šūkis — laisvė tautoms, laisvė individams. Tai ir yra šio bloko tiesioginis pasipriešinimas komunizmui, kuris nepripažįsta nei laisvės tautoms, nei laisvės žmogui.

Komunistinis būdas kaltinti svetur esančius pavergtųjų tautų atstovus, kad, jeigu kas rašo, komunistai veikia prieš komunizmą, baismus, yra savo tautos priešas. Kai skaitai komunistinę, nors ir labai primityvią šiam krašte leidžiamą spaudą, visuomet randi tą patį kaltinimą. Lietuvių kalba leidžiamis komunistams tarnauja laikraščiai puola visus "nacionalistus", kad jie nekentia Lietuvos ir nori ją tik suvienyti. Čekų laikraščiai tuo pačiu kaltina savo ankstyvesnius ir po 1968 m. pabėgusius čekus ir slovaksus. Tą patį daro lenkų ir ukrainiečių pamfletai, kurie kalba tik apie lenkus ar ukrainiečius komunistus, tarnavusius ir tarnaujančius Kremlui.

Tie visi kurtymai visiška atitinka komunistinę propagandą ir propagandos būdus — raminti laisvuosius, kad ten nieko blogo nėra, skaldyti pavergtųjų grupes, kad už komunistinių valstybių sienų gyveną tų tautų patriotai nesudaryti vieningo fronto prieš komunizmą, politiką, šnipinėjimą, nedaryti įtakos laisvųjų tautų vyriausybėms. Komunistinės patriotizmo laiko tik rusų ir rusiško komunizmo statymą ir jo pateisinimą. Jungtinės Tautos ir įvairios jų deklaracijos komunistams tėra tik propagandos priemonė svetur ir tik nereikšmingas popierius pavergtuose kraštuose.

Pavergtųjų tautų atstovai aiškiai kaip vyriausybės tų valstybių, kurios niekada komunistinio jungo nėra nešusios, mato rusų pastangas sugniuždyti tautiškumą ir tautinius įsitikinimus pavergtuose kraštuose. Ir tai ne tik tuose, kurie jau yra įjungti į Sovietų Rusijos ribas, kaip Lietuva, Latvija, Estija, Besarabija, Gudija, Ukraina, bet taip pat ir vadinamais satelitais už sovietinės sienos, kaip Lenkija, Rytų Vokietija, Čekoslovakija, Vengrija, Bulgarija, Rumunija, mažai teiskiriant ir Jugoslaviją. Ne vengrai užtroškino laisvės norinčią vengrų tautą (1956), bet rusų tankai. Ne Čekoslovakijos kariuomenė įvedė naujus persekiojimus, kai buvo išleista šiek tiek šviežesnio oro, bet rusų ir priverstų satelitų kariuomenės okupacija. Skirtumas tarp "sovietinių respublikų" ir vadinamųjų komunistinių "nepriklausomų" valstybių tėra toks, kad vienos priklausomumas Maskvai yra viešas, kitose tas priklausymas vykdomas vietinių rankomis, bet griežtoje Maskvos priežiūroje. Komunizmo blogis yra tas pats, nes komunizmas visur žudo šimtus tūkstančių ir milijonus kitų tautų galvą ir laisvę trokštančių žmonių.

Tačiau skirtumas yra santykiuose tarp komunistinio bloko ir laisvųjų Vakarų. Rūmų egzilių politikas Basil Mailat rašo

Dešimt metų išgyvenusi karinės diktatūros varžtus, šių dienų Brazilija antrą porevoliucinį dešimtmetį pradėjo atleisdama autoritetinės santvarkos varžtus ir ieškodama praktiškų būdų išlaikyti kasmetinį 10 proc. tautos pajamų augimą. Prieš dvejus metus tam tautos pajamų augimui išliko pavojus, kai naftos krizė grėsė sugriauti pačius to augimo pagrindus. Keturgubai pabrangus naftai, 1974 m. Brazilija turėjo 7 bil. dol. prekybos deficitą.

Ūkio pertvarkymas

Toks nepaprastas naftos kainos pakilimas privertė Braziliją persvarstyti krašto ūkio raidos politiką, savo tradiciškai draugiškus santykius su Izraeliu augimo pagrindu. Keturgubai pabrangus naftai, 1974 m. Brazilija turėjo 7 bil. dol. prekybos deficitą.

Pasaulio Antikomunistinės lygos pirmininkas dr. Carlo Barbieri Tokio mieste, Japonijoje, antikomunistinei konferencijai yra pareiškęs, kad visi, pažįstą komunizmą, turi sustiprinti savo veiklą laisvuose kraštuose ir parodyti vyriausybėms ir tautoms, kas iš tikrųjų yra komunizmas ir ko jis siekia. Jie turi kalbėti ne tik apie rusišką komunizmą, bet ir apie kitų tautų komunizmą, kaip Korėjos, Indokinos, Afrikos ir Pietų Amerikos komunizmo viešą ir pogrindžio veiklą, kad viešoji žmonių nuomonė nebūtų užliūliuojama apgaulingų sambovių — ramybės dėl ramybės ar dėl komercinio pelno. Jie jau dabar turi žinoti grėsmę savo valstybių laisvei ir savo vaikų ateičiai. Dėlto jis ragina jungtis ne tik paskirios tautos, bet ir pavergtųjų bei komunistinės grėsmės išgyvenančių tautų žmonėms gelbėti kultūrą, laisvę ir žmogaus teises.

Vakaru žlugimas ir kapų ramybė, kurioje negalvojama apie ateitį, nėra šios dienos padarinys. Tai pradėta sunkiu metu, karo iškartyje darant susitarimus Teherane, Jaltaje, Potsdame. Anų metų nuolaidos, nepaisant nereikšmingų pažadų, patvirtintų pereinamaisiais Helsinkyje, turtum per trisdešimt metų nuo karo pabaigos nieko komunistiniam pasauliui nebūtų įvykę, turtum Vakarų valstybės nebūtų radusios geresnės išeities, kaip dėl savo ramybės paukoti milijonus pavergtųjų, kurie ir taip išsilaisvinimo viltis tegali atremti tik savo pačių kančia ir išstverme.

Pavergtosios tautos dabar tegali tik pačios kovoti už savo tautybę ir sąžinės laisvę — religinę, šeimos gyvenimo, susižinojimo. Bet laisvuose kraštuose gyvena antikomunistinio sąmoningumo žmonės gali tik perduoti pavergtųjų viltis, nerimą ir troškimus. Laisvųjų — pavergtųjų atstovų ir vietinių gyventojų — uždavinys suprasti ir perteikti pavojų, kurį sudaro komunizmas savo pogrindinė veikla ir sambovių apgaule. Nėra be reikšmės ukrainiečių moterų buvimas prie Sovietų ambasados Kanadoje ar jaunųjų buvimas Chicagoje. Protestai ir laisvės kovos, kurie tyla prisideda prie komunizmo plėtimosi, yra būdas adivaizdžiai parodyti komunizmą — vergų sistemą. Vieningas frontas prieš komunizmą veikia laisvuose kraštuose yra šiuo metu vienintelė priemonė pavergtiesiems gelbėti.

P.S.

VYSKUPŲ PAVADUOTOJAI SIELOVADOJE

Nuo Velykų pradėjo veikti 12 Chicagoje įsteigtų vikariatų, kuriuos padalina visa arkivyskupija ir kiekvienam vikariatui paskirtas vikaras. Jis stengsis palaikyti artimesnį ryšį su kunigais ir tikinčiaisiais. Chicagoje yra 2,5 mil. katalikų, su kuriais dirba 2,700 kunigų ir 7,000 seselių bei 300 brolių vienuolių. Vikarai lankys parapijas, rūpinsis kunigų darbu, ugdytų pašaukimus, šauks kunigų susirinkimus, bet ji pareigas neįsibaigina administraciniais darbais.

Praktiškai besitvarkanti Brazilija

Bet kelia baimę savo kaimynams

P. GAUCYS

tautinės pajamos pašoks iki 100 bil. dol., o gyventojų skaičius pasieks 120 milijonų.

Ekonominė nepriklausomybė

Kaip minėta, Brazilijos ūkyje nafta vaidina itin svarbų vaidmenį. Prez. Geiselis stengiasi Braziliją padaryti naftos atžvilgiu nepriklausoma nuo užsienio. Šias pastangas labai suaktyvino 1973-74 m. arabų naftos pristatymų suvaržymai ir kainų pakėlimas. Kasmet Brazilija įsiveža du trečdalius krašte sunaudojamos naftos. Daugiausia įsivežama iš arabų šalių. 1974 m. įsivežė 115 mil. statinių už 1,335 mil. dol. Kadangi naftos kaina pasoko keturgubai, tai 1974 m. jos prekybos deficitas pasiekė 7 bil. dol. ir sukėlė didelį susirūpinimą. Brazilijos priklausomybė nuo arabų naftos privertė vyriausybę peržiūrėti jos Izraeliui draugišką politiką ir viešai pareikšti, kad Brazilija yra priešinga svetimų žemių užkariavimui ir remia taiką tarp tautinių gincų išsprendimą. Toks staigus politikos pakėlimas įvyko dėl arabų bloko reikalavimų. Kartu ji pakeitė ir savo ligioline politiką Lotynų Amerikos bei komunistinių kraštų atžvilgiu.

Besiekdama praktiškų tikslų, Brazilija pradėjo palaipsniui gerinti savo ligi šiol griežtai prieškomunistinę laikyseną. Mat, ji nori sau užsitikrinti rinkas komunistinėse šalyse. Sunku dar pasakyti, ar tas santykių atšilimas pasiteisins ir ar atsilieps atitinkamai į krašto kairiųjų galvą palankesnę traktavimą. Manoma, kad komunistinis blokas spaus Braziliją pakeisti tą nepalankią laikyseną. 1974 m. Brazilija ir kom. Kinija pasiekė abipusio pripažinimo sutartį, o taip pat ji pripažino ir kairiąją Gvinėjos-Bissau vyriausybę. Vidurio Rytuose ji atidarė penkias savo ambasadas. Eidama tuo keliu, ji tikisi laimėti daugiau rinkų savo gaminams.

Brazilija pakeitė savo politiką ir Kubos atžvilgiu. Ji pareikalavo atšaukti Kubos izoliavimą ir tuo atvirai pasipriešino prez. Fordo laikysenai. Beplėsdama draugiškus ryšius su Lot. Amerika, ji sudarė prekybos sutartis su savo kaimynais Peru, Kolumbija, Bolivija ir Čile. Ji paskolino Čilei 300 mil. dol., pasižadėjo iš Bolivijos nupirkti 240 mil. kub. pėdų natūralių dujų ir pažadėjo jai duoti ūkinę bei techninę pagalbą. Paragvajui ji pastatydins

hidroelektrinę jėgainę, kuri savo didumu bus antroji pasaulyje. Tai vis rodo jos pastangas užsitikrinti sau rinkas ir žaliavas.

Brazilija ir japonai

Lygiai rūpestingai plečiami santykiai ir su Japonija. Japonija veiksmingai įsijungia į Brazilijos ūkio raidą. Vien tik 1973 m. ji investavo 43 proc. užsienio kapitalą į Brazilijos plieno pramonę, 80 proc. į laivų statybą, 31 proc. į miškų ūkį ir 19 proc. į mašinų bei įrankių gamybą. Laukiama ne mažesnio japonų kapitalo investavimo į baksito ir aliuminijaus pramonę. Japonijos kapitalo investavimai Paros srityje siekia 4 bil. dol. Ten ant Tokantins upės bus statoma jėgainė ir įkurtas miestas su 20,000 gyventojų.

Greta krašto ūkio plėtros, vyksta ir režimo liberalėjimas. Pirmą jo apraška buvo trečios (demokratinės respublikonų) partijos iškilimas. 1974 m. rinkimai į parlamentą (pirmieji po 1964 m.) atnešė staigmeną: opozicijos partija netikėtai surinko daug balsų ir pravedė į senatą bei atstovų rūmus beveik 47 proc. atstovų. Toks opozicijos laimėjimas vers vyriausybę peržiūrėti savo socialinę bei ūkinę politiką.

Brazilijos nepaprastas augimas bei stiprėjimas labai baimina jos kaimynus, kurie žiūri beklanti Brazilijos imperializmą, ypač dabar, kai nutiesus du ilgus plentus į Amazonės sritį, netoli nuo Peru ir Kolumbijos sienų laukia, kurie palengvina priėjimą prie tų valstybių gamtos turtais turtingų sričių. Be abejo, tas pavojus dar tolimas, tačiau netoli moje ateityje jis gali būti visai realus, nes didelės valstybės visada skriaudžia mažesnes ir silpnasnes.

Is pabaltiečių vakaro Kanados parlamento rūmuose, Ottawoje. Dovanų įteikimo momentas. Iš k. KLB viceministrė Irena Šervaitė-Mikeljohn, Baltų federacijos pirm. J. R. Simakavičius, P. Yuzik ir C. W. Carter.

NUO KROKODILŲ IKI MĖNULIO

Reportažas iš Cape Kennedy (2)

Privatizavus Cape Kennedy turistinį centrą, atsiveria milžiniška automobiliams ir autobusams pasistatyti vieta. Pasistatęs automobilį, atsirandanti naujame, moderniame vieno aukšto pastate su eile sparnų. Čia ir renkasi turistai, suvažiuavę ne tik iš Amerikos, bet ir iš visų pasaulio kraštų.

Pirmą norėtum mesti žvilgsnį į autentišką astronautų vežimėlį, kuris buvo iškeltas mėnulyje, į astronautų kapsules, kuriose jie išsikėlė mėnulyje, į jų autentiškus rūbus, mėnulyje padarytas nuotraukas ir t.t. Bet tai vėliau, nes pirmiausia kiekvienas nori matyti milžinišką J. F. Kennedy erdvių centro plotą, plačiai išdytą kelių šimtų akrų erdvėje, puošiamą žaliuojančių miškelių ir supamą Bananos upės žiočių ir Atlanto vandenų.

Taip, vos įėję į turistinį centrą, su minios srove plaukiame prie bilietų kasos, kur užsisakomi tūrai autobusais. Kadangi privatūs turistų automobiliai, važinėję po erdvių centrą, gali padaryti daug netvarkos, Cape Kennedy erdvių tyrinėjimo centrą galima apvažiuoti tik autobusu. Autobusas teikina du su puse dolerio asmeniui ir kelione su pašokiniais bei išlipimais trunka lygiai dvi valandas.

Belaukiant bilietų, žvilgtelėjus į pagrindines turistinio centro sienas. Jose paskutinių JAV prezidentų didelės nuotraukos, pradedant Eisenhoweriu ir baigiant Fordu, kurio, kaip dabartinio prezidento, spalvotas portretas kabo vidury. Eisenhoweris, Kennedy, Johnsonas, Nixonas — visi mūsų epochos JAV prezidentai. Jiems prezidentaujant buvo pradėti ir toliau vykdomi erdvių tyrimai, todėl visų jų portretai čia pagarbiai ir kabo. Toliau astronautai, pirmą skrieję į orbitą, vėliau į mėnulį.

Kelias minutes palaukus, atvažiuoja keturi autobusai ir įsodina 20 turistų. Raudonais švarkais apsirengusios jaunos mergaitės patikrina tik autobusų bilietus. Neklaukia jokių dokumentų. Nesvarbu, ar tu esi šio krašto pilietis ar ne, padorus turistą ar šnipas? Amerika ir jos technikos laimėjimai atviri visiems. Mudviem su žmona tai kelia nuostabą, ypač, kai prisiminėm V. Reimerio okup. Lietuvoje parašytą knygą, kad jo, sovietinio turistų, esą, tai neleidę į Cape Kennedy. Bet apie tai vėliau.

Cia esantis erdvių tyrinėjimo centras buvo įsteigtas 1961 m. tuometiniam JAV prezidentui J. F. Kennedy davus įsakymą. Todėl po jo mirties ši vieta, į kurią įsilieja ir Cape Canaveral, pavadinta J. F. Kennedy Space Center ir padalinta į dvi dalis: viena jų priklauso civiliniam erdvių tyrinėjimo centrui, mums gerai žinomam NASA vardu, o kita dalis — JAV karo aviacijai, kur dabartinis metu sukoncentruoti svarbiausi ateities erdvių tyrinėjimo žygiai.

Per J. F. Kennedy erdvių tyrinėjimo centrą turistus vežantieji autobusų šoferiai yra gerai paruošti gida, o jų aiškinimus papildoma specialiai į juos įkalbėti astronauto W. Shira, a.a. prezidento J. F. Kennedy ir kitų žodžiai. Taip turistai, įvažiuoję į tą milžinišką plotą dar visai žalias, po dviejų valandų iš autobuso išlipa jau neblogai apšviestas ir pašalusi daug ką pamatęs savo gyvomis akimis.

Kai autobusas pradėjo kelti, šoferis paaiškino, kad tose vietose prieš 1961 m. kai kur gyveno žmonės, o kai kur krokodilai. Bekuriant erdvių tyrinėjimo centrą, gyventojų nuosavybė buvo nupirktą ir žmonės iškelti. Tik liko jų tėvų ir protėvių kapai. Iškelus žmones, kapai nepašalinoti, bet palikti senosiose vietose. Giminių gali lankyti juos, kada tik nori, ir tam reikalui turi specialius leidimus.

Per visą didžiulę, žalią erdvę išvedžioti puikūs asfalto keliai, o nuo jų į šalis bėga žali miškeliai. Už jų vienu kitur pasirodo milžiniški pastatai ir raketų šovimo bokštai, kitur neužkūti apvalūs riestainiai, primenant karo laiko bunkerius. Daug kur pamatai vykstant naujas statybas, o properšomis sumėlynuoja Bananos upės žiočių ar Atlanto vandenyno mėlynį vandenį.

Autobusinis tūras vietomis prisuka labai arti prie įvairių pasakų (Nukelta į 5 pusl.)

TIRONŲ NAGUOSE

Prisilauk!

M. KLEINAITIS

82

— Jei nebūčiau pasirašęs, nebūčiau iki čia atvažiuojęs, nes Behrentas būtų mane užmušęs.

Jis vėl rėkia:

— Kodėl nereikalavai komisaro, jei Behrentas su tavim taip žiauriai elgėsi tardymo metu?

Atsakau:

— Komisaras kartu su Behrentu mane prisiėmė prie stalo lazdomis daužė, kol aš netekau sąmonės.

Ilgai žiūri į mane. Kažką galvoja ir gana ilgai. Pagaliau vėl prabyla ir mane, žinoma, staigiai, bet šį kartą daug švelnesniu balsu. Klausia:

— Ar tą patį pasakys, jei Behrentas bus čia?

— Taip, jei jūs būsite čia, — atsakau.

Šios dienos trumpas tardymas baigtas. Vėl žygiuojau tais pačiais keliais, už tų pačių groty į 152 kambarą.

Grįžęs į kambarą atsiguliu ir ilgai galvoju apie šios dienos tardymą, apie Rauch. Jo tardymas skiriasi nuo ankščiau buvusio tardymo, kuriuos vedė Gottschal. Ypač ilgai galvoju apie jo paskutinį klausimą: "Ar tą patį pasakys, jei Behrentas bus čia". Šis jo klausimas labai įtartinas, bet bijau iš anksto daryti išvadą. Pailsėjęs vėl jungiuosi ir bendrą kameros gyvenimą, į pokalbius. Žiūriu, prie stalo susėdusi grupė, sukaupę, įtemptais veidais, stumdami lėkštę, kalbasi, bendrauja su mirusiųjų dvasiomis. Pažiūriu valandėlę ir palieku ramybėje, nes žinau, kad jiems šiuo metu apalinkos pasaulis neegzistuoja. Galvoju: štai kur nuei-

na žmonės iš nuobodumo, iš neturėjimo nieko veikti. Vienas kitas skaito knygą, bet ne visai gali. Kurį nervai pertempti, pavyzdžiui, kaip mano šiuo metu, skaityti negali. Tokiems reikalingas nesunkus fizinis darbas. Stoka organizacijos šiame kalėjime. Kitaip buvo Klaipėdoje.

Prie kito stalo susėdusi didesnė grupė, linksniau nusiteikusi, nes jų tarpe visada gerai nusiteikęs, visada humoro pilnas mūsų mielas bendro likimo prietelius j. ltn. Kur jis pasimašo, ten visada gera nuotaika. Jungiuosi ir aš į šią grupę. Šį kartą jis pasakoja savo nuotykius laivne atliekant plaukiojimo stažą. Nepriimami tikrai, kieno laivne jis atliko, rodos, suomijų ar italų. Kiek daug ir tikrai įdomių nuotykių jūrose, ypač austrų metu:

— Štai koks nors didvyris, pakilus audrai, stovi ir ašaroja, gal ilgisi mamos. Pagrasiname, kad mesime į audringą jūrą ir tada ašarodamas galėsi skristi kartu su mus lydinciomis žuvėdromis. Vėliau apsi-pranta. Žinai, sako, pradžioje ir man kartais kinkos drebėdavo, kai audros metu reikėdavo iškilti ir pavojingęsnę tarnybą. Koks nors neatsargumas, ir skrendi su žuvėdromis. Jos, žinoma, apsidžiaugs, nes tokių lėpųjų jos tik ir laukia.

Kai sugrįždavome iš ilgo plaukiojimo jūrose, tikrai būdavo įdomus gyvenimas. Kiek daug mergaičių mums tada pasitikdavo? Vienus sužadėtines, kitus būsimos sužadėtines, o dar kitus, tokius kaip mane, gražios ir mielaširdingos mergaitės.

Mes tikrai su įdomumu jo klausydavome, nes savo prisiminimus iš laivyno tikrai gražiai perduodavo. Tai buvo tikrai mielas ir nuosirdus žmogus. Jis skaidrindavo mūsų niūrias kalėjimo dienas.

Apgailėtinas buvo inž. G. Visada susirūpinęs. Sunkus likimas jį vis lydėdavo. Išvakarėse jo vestuvų bolševikai jį uždarė už šių niūriųjų mūrų. Kai šiomis

dienomis žmona turi gimdyti, kiti tironai jį uždarė už šių mūro sienų. Ar ne gyvenimo ironija? Visi užjaučiame jį.

Dažnai paerziname mielą Vladą Ramanauską, valgydami jo sužadėtines atneštus skanius sausainius. Dažnai jam sakome:

— Dangus taip norėjo, kaip patikrintum savo sužadėtines ištikimybę. Jei ji tikrai myli tave, nenusi-grės nuo tavęs, bet dar labiau pamils, dar daugiau ir mums teks gardžių sausainių.

Jis tik nusišypsodavo, bet nė žodžio nepratar-davo. O mes tol girdavome jo sužadėtinę, kol baigdavome tuos sausainius sausainius.

Vis nusiminęs, vis susirūpinęs P. Kažkokį "fokus—mokas" padaręs su medvilne ar kitokia audinio medžiaga, dabar esąs vokiečių vyriausio teismo žinioje. Vis gerai nusteikęs p. T. Karo metu, rodos, buvęs avalynės fabriko direktorius ir pasukęs lietuvių rinkon keliolika šimtų porų batų, kurių tuo metu taip sunku būdavo gauti.

Visada nervuotas ir susirūpinęs būdavo čia trumpą laiką buvęs inž. Z. Kiekvieną dieną mūsų pasivaikščiojimų metu universiteto rūmų antrame ar trečiame aukšte būdavo jo žmona. Iš tolo vis sveikindavo jį savo vyrą rankų judesiais. Mielas Z. vis "telefono" kalbėdavo su žmona: ranka pirmiau sukdavo "telefono" aparato rankenėlę, paskiau dėdavo "rage-lį" prie ausies ir klausydavo. Suprasdavome, jis klausdavo žmonos, ar skambino kam nors, ar kalbėjo telefonu. Tur būt, suprasdavo žmona, ką jis klausdavo, nes vis atsakydavo galvos linktelėjimu, paskiau pakartodavo tuos pačius vyro judesius: sukdavo rankenėlę, po to dėdavo "rage-lį" prie ausies ir klausydavo. Po šių pasikalbėjimų kartais paerzindavome Z., bet jis nepykdavo.

(Bus daugiau)